

การค้าชายแดนด้านสิงขรกับการพัฒนาเศรษฐกิจ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์และเศรษฐกิจไทย

SINGKHON BORDER TRADE AND ECONOMIC DEVELOPMENT OF PRACHUAP KHIRI KHAN PROVINCE AND THE THAI ECONOMY

Received: 27 June, 2022

Revised: 17 September, 2022

Accepted: 17 September, 2022

อรวรรณ นักปราชญ์*

Orawan Nugprachaya*

* บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของโครงการ Intelligence Unit ปี 2562 ได้รับทุนจากสำนักงานเศรษฐกิจอุตสาหกรรม กระทรวงอุตสาหกรรม

* นักวิจัย สถาบันเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

* Researcher, Institute of East Asian Studies, Thammasat University

* Email: orawan@asia.tu.ac.th

บทคัดย่อ

งานวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพทางเศรษฐกิจของด่านสิงขร เมืองมะริด และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และวิเคราะห์โอกาส รวมถึงการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ ณ ด่านสิงขร ผู้พัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และการพัฒนาเศรษฐกิจไทย เนื่องจากการค้าชายแดน นับว่ามีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศและเศรษฐกิจของจังหวัด เป็นช่องทางที่ช่วยให้เกิดการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ การค้า และแรงงานขึ้น โดยใช้การวิเคราะห์ SWOT เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์ รวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) และการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) ในพื้นที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ในภาคส่วนต่าง ๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้องกับด่านสิงขรและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และจากการทบทวนเอกสาร งานวิจัย เอกสารทางราชการเกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัด ตัวชี้วัดเศรษฐกิจของจังหวัด และการค้าชายแดน ผลการศึกษาพบว่า ศักยภาพทางเศรษฐกิจของด่านสิงขร เมืองมะริด และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เอื้อต่อการทำการค้าระหว่างกัน มีโอกาสในการเชื่อมโยงกันทั้งด้านการค้าสินค้า (Trade in goods) การค้าบริการ (Trade in services) รวมถึงการลงทุน โดยเฉพาะอย่างยิ่งวัสดุก่อสร้าง สินค้าอุปโภคบริโภค วัตถุดิบด้านประมง และบริการด้านท่องเที่ยว รวมถึงการลงทุนด้านธุรกิจท่องเที่ยว นำเที่ยว และโรงแรม

คำสำคัญ: การค้าชายแดน การพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัด การเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ การวิเคราะห์ SWOT

Abstract

This research studied and analyzed the economic potential of the border checkpoint, Singkhon Pass for Myeik, Myanmar and Prachuap Khiri Khan Province, Thailand. In addition, opportunities and economic links at the border checkpoint, Singkhon Pass for economic development in Prachuap Khiri Khan Province and Thailand were examined. Border trade is vital to the national economic system and provincial economy as a channel motivating trade and labor. Strengths, weaknesses, opportunities, and threats (SWOT) was used as a tool for data collection and analysis of the in-depth interviews and focus groups discussion on the border

checkpoints - Singkhon Pass and Prachuap Khiri Khan Province of the the public and private sector in Prachuap Khiri Khan. Research and official documents relating to provincial economic development plans, provincial economic indicators, and border trade were also evaluated. Results were that the economic potential of the border checkpoint, Singkhon Pass; Myeik; and Prachuap Khiri Khan Province facilitated mutual trade. Trade linkage opportunities included for goods and services; investment, especially in building materials; consumer goods; raw fishing industry materials; and tourism services, as well as investment in tourism, travel agencies, and hotels.

Keywords: Border Trade, Provincial Economic Development, Economic Linkage, SWOT analysis

บทนำ

การค้าชายแดน นับว่ามีความสำคัญต่อระบบเศรษฐกิจของประเทศและเศรษฐกิจของจังหวัด ในปี 2564 พบว่า การค้าชายแดนรวมของไทย มีมูลค่า 924,080.72 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 62.8 ของมูลค่าการค้าระหว่างประเทศทั้งหมดของไทย และมีมูลค่าคิดเป็นร้อยละ 5.7 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ (Gross Domestic Product: GDP) ประเทศไทยมีด้านการค้าที่สำคัญที่มีการค้าระหว่างประเทศมูลค่าสูง อาทิ ด้านสะเดา ด้านศุลกากรสะเดา จังหวัดสงขลา (ชายแดนไทย-มาเลเซีย) มีมูลค่าการค้าในปี 2564 อยู่ที่ 278,681.63 ล้านบาท ด้านศุลกากร

แม่สอด จังหวัดตาก (ชายแดนไทย-เมียนมา) มีมูลค่าการค้า 106,649.14 ล้านบาท ด้านหนองคาย จังหวัดหนองคาย (ชายแดนไทย-สปป.ลาว) มีมูลค่าการค้า 75,026.52 ล้านบาท และด่านอรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว (ชายแดนไทย-กัมพูชา) มูลค่าการค้า 103,238.06 ล้านบาท เป็นต้น

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา มูลค่าการค้าชายแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน CLM (กัมพูชา สปป.ลาว และเมียนมา) มีสัดส่วนสูงถึงร้อยละ 80 ของมูลค่าการค้าระหว่างไทยกับประเทศกัมพูชา สปป.ลาว และเมียนมา โดยเฉพาะเมียนมา เนื่องจากกำลังซื้อมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นตามระดับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมที่เปิดกว้างมากขึ้น ซึ่งเมียนมายังไม่สามารถผลิตสินค้าเพื่อตอบสนองความต้องการการบริโภคในประเทศได้อย่างเพียงพอ การนำเข้าจึงมีความสำคัญ และประเทศไทยสามารถตอบสนองความต้องการสินค้าที่เพิ่มขึ้นในเมียนมาได้เป็นอย่างดี ทั้งคุณภาพ รูปลักษณ์ ความสวยงาม และความทันสมัย ประกอบกับพรมแดนของไทยกับเมียนมาที่ติดต่อกันถึง 2,401 กิโลเมตร และมีช่องทางคมนาคมในหลายจังหวัดของไทย

ที่อยู่ติดกับเมียนมา อาทิ เชียงราย เชียงใหม่ แม่ฮ่องสอน ตาก กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และ ระนอง (ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, 2557)

ด่านสิงขร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เป็นหนึ่งในจุดเชื่อมโยงการค้าระหว่างไทยกับเมียนมา และเป็นจุดเชื่อมโยงการค้าระหว่างไทยกับเมืองมะริดของเมียนมา เนื่องจากมะริด เป็นเมืองที่มีพื้นที่ติดต่อกับจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อยู่ห่างจากจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ประมาณ 201 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากด่านสิงขร ประมาณ 185 กิโลเมตร ด่านสิงขรจึงเป็นด่านการค้าที่สำคัญของไทย ในฝั่งตะวันตกอีกแห่งหนึ่ง หรือ อาจจะเรียกได้ว่าเป็นประตูการค้าฝั่งตะวันตกของไทยอีกแห่งหนึ่งด้วยเช่นกัน เดิมด่านสิงขร เป็นจุดผ่อนปรนด่านสิงขร (ติดกับบ้านหนองหิน ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์) ได้รับการยกระดับเป็นจุดผ่านแดนถาวรเมื่อปี 2553 ส่งผลให้มูลค่าการค้าชายแดนเพิ่มขึ้นปีละไม่ต่ำกว่า 30 ล้านบาท (ภัทรวิทย์ โอฬารวัตร, 2556) พร้อมทั้งยังสร้างโอกาสทางการค้าและการลงทุนให้ผู้ประกอบการไทยในหลายธุรกิจ อาทิ ประมง หอพัก เย็น เกษตรและเกษตรแปรรูป โรงแรมและการท่องเที่ยว (ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย, 2557) จากนั้นในปี 2558 กระทรวงมหาดไทยประกาศเปิดจุดผ่อนปรนพิเศษ ด่านสิงขรส่งผลให้มูลค่าการค้า ณ ด่านสิงขรเพิ่มขึ้นอย่างมากตั้งแต่ปี 2560 เป็นต้นมา และในปี 2563 พบว่า มูลค่าการค้าชายแดนไทย-เมียนมา ผ่านด่านสิงขร อยู่ที่ 1,443.55 ล้านบาท (ด่านศุลกากรประจวบคีรีขันธ์, 2562)

ขณะที่ผลิตภัณฑ์จังหวัด (Gross Provincial Product: GPP) ของประจวบคีรีขันธ์ มีมูลค่าเพิ่มขึ้นเช่นกัน โดยการขยายตัวของเศรษฐกิจจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เติบโตมากที่สุด ในช่วงปี 2554 ทุกภาคการผลิตขยายตัวอย่างต่อเนื่อง จากปี 2558-2560 และในปี 2560 GPP ประจวบคีรีขันธ์ ณ ราคาประจำปี มีมูลค่า 94,298 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 95,742 ล้านบาท ในปี 2561 และเพิ่มขึ้นเป็น 97,179 ล้านบาท ในปี 2562 สำหรับสัดส่วนผลิตภัณฑ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ต่อผลิตภัณฑ์ภาค (Gross Regional Product: GRP) ตะวันตก ในปี 2562 พบว่า อยู่ที่ร้อยละ 16.4 โดยผลิตภัณฑ์ภาคตะวันตก มีมูลค่า 590,770 ล้านบาท เพิ่มขึ้น จากปี 2561 ร้อยละ 1.4 และ GDP ของไทยในปี 2562 มีมูลค่า 16,892,410 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 3.2 ซึ่งจากการเติบโตทางเศรษฐกิจดังกล่าว การค้าชายแดน ไม่เพียงจะช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ให้ขยายตัว ส่งผลต่อไปยังการขยายตัวของเศรษฐกิจของภูมิภาค และยังช่วยขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศอีกด้วย

จากความสำคัญของด่านสิงขรในการเป็นประตูการค้าฝั่งตะวันตกของไทย และเป็นจุดเชื่อมโยงการค้าระหว่างไทยและเมียนมา ณ เมืองมะริด จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจจะศึกษาถึงศักยภาพทางเศรษฐกิจของด่านสิงขร เมืองมะริด และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เพื่อวิเคราะห์โอกาสและการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ ณ ด่านสิงขร สู่การพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และเศรษฐกิจไทย เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชนในการปรับตัวและวางยุทธศาสตร์การค้าต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ศักยภาพทางเศรษฐกิจ ณ ด้านสิงขร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และเมืองมะริด ประเทศเมียนมา
2. เพื่อวิเคราะห์โอกาสและการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ ณ ด้านสิงขร สู่การพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และการพัฒนาเศรษฐกิจไทย

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการค้าชายแดน

การค้าชายแดน หมายถึง การส่งสินค้าออกนอกราชอาณาจักรไทยไปประเทศที่มีพรมแดนติดไทยและการนำเข้าสินค้าจากประเทศดังกล่าว เข้าราชอาณาจักรไทยที่ดำเนินการ ณ ด้านที่ตั้งขึ้นบริเวณเขตแดนทางบก บนทางอนุมติ เพื่อประโยชน์ในการตรวจของที่ขนส่งโดยทางนั้น ๆ ซึ่งครอบคลุมการส่งออกสินค้าไปนอกราชอาณาจักรไทยต่อไปยังประเทศที่สาม และการนำเข้าสินค้าจากประเทศที่สามผ่านพรมแดนประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดไทยตามความตกลงด้านขนส่งระหว่างประเทศ (กองความร่วมมือการค้าและการลงทุน, 2563)

การค้าผ่านแดน หมายถึง การส่งสินค้าออกฯ ผ่านพรมแดนประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดไทยไปยังประเทศที่สาม และการนำเข้าสินค้าจากประเทศที่สามผ่านพรมแดนประเทศเพื่อนบ้านที่มีชายแดนติดไทยตามความตกลงด้านขนส่งระหว่างประเทศ โดยปัจจุบันมีการจำแนกข้อมูลเฉพาะประเทศจีน (ตอนใต้) เวียดนาม และสิงคโปร์ เท่านั้น (กองความร่วมมือการค้าและการลงทุน, 2563)

จุดผ่านแดน หมายถึง ด้านที่ตั้งขึ้น ณ ด้านพรมแดนที่อยู่ภายใต้การควบคุมของศุลกากร เพื่อให้การอำนวยความสะดวกต่อการค้าชายแดนเป็นไปอย่างถูกต้องรัดกุมและเหมาะสมกับสภาพในปัจจุบัน (มาตรา 51 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560) (กองความร่วมมือการค้าและการลงทุน, 2563)

จุดผ่านแดนถาวร หมายถึง จุดผ่านแดนที่เปิดขึ้นตามความเห็นพ้องในระดับนโยบายของทั้ง 2 ประเทศ เพื่อประโยชน์ต่อการค้าและการสัญจรของบุคคล ยานพาหนะ รวมทั้งการเดินทางเข้า-ออกของบุคคลจากประเทศที่สาม โดยเป็นไปตามระบบสากลที่เกี่ยวกับการเดินทางและความตกลงในการสัญจรข้ามแดนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน (กองความร่วมมือการค้าและการลงทุน, 2563)

จุดผ่านแดนชั่วคราว หมายถึง จุดผ่านแดนที่เปิดเป็นการเฉพาะกิจ เพื่อเหตุฉุกเฉิน จำเป็นเฉพาะคราวเท่านั้น ไม่เกี่ยวข้องกับเศรษฐกิจการค้า และในบริเวณนั้นหรือบริเวณใกล้เคียงไม่มีจุดผ่านแดนประเภทอื่น หรือมีแต่ไม่สามารถใช้ หรือไม่เหมาะกับการใช้ด้วยเหตุผลต่าง ๆ (กองความร่วมมือการค้าและการลงทุน, 2563)

จุดผ่อนปรนการค้า หมายถึง จุดผ่านแดนที่เปิดขึ้นเพื่อการค้าขายแลกเปลี่ยนสินค้า เครื่องอุปโภคบริโภคที่จำเป็นในชีวิตประจำวันของประชาชนในพื้นที่ชายแดนทั้งสองประเทศ (กองความร่วมมือการค้าและการลงทุน, 2563)

จุดผ่อนปรนพิเศษ หมายถึง จุดผ่านแดนที่เปิดขึ้นตามนโยบายของรัฐบาลที่จะเปิดจุดผ่านแดนในจุดที่ยังไม่สามารถเปิดเป็นจุดผ่านแดนถาวรได้ แต่เพื่อไม่ให้เสียโอกาสที่ประเทศจะได้รับ เพื่อประโยชน์ทางการค้า การท่องเที่ยว และการสัญจรของบุคคลและยานพาหนะ (กองความร่วมมือการค้าและการลงทุน, 2563)

ซึ่งการค้าและผ่านแดนจะประสบความสำเร็จได้ ต้องประกอบด้วยองค์ประกอบด้านการอำนวยความสะดวกการค้าการลงทุน ทั้งที่เป็น Hard และ Soft infrastructure ตามการศึกษาของ Ruankham, Rompho, Rangsaritvorakarn, and Pathan (2019) ที่เสนอว่าปัจจัยที่ทำให้การค้าชายแดน (ในกรณีของไทย-สปป. ลาว-เวียดนาม-จีน) ประสบความสำเร็จควรประกอบด้วย 1. Hard Infrastructure อาทิเช่น การอำนวยความสะดวกด้านการโลจิสติกส์ ความพร้อมของถนน จุดพักรถ เพื่อลดการเกิดอุบัติเหตุระหว่างการขนส่ง เป็นต้น ทั้งนี้ยังรวมถึง 2. Soft infrastructure การอำนวยความสะดวกด้านการค้าชายแดนและข้ามแดน เช่น การอำนวยความสะดวกด้านการผ่านแดน เอกสารผ่านแดน การย่นระยะเวลาผ่านแดน การลดจำนวนเอกสารผ่านแดน รวมถึงเทคโนโลยีสารสนเทศที่อำนวยความสะดวกในการผ่านแดน ทั้งผู้โดยสารและสินค้า

แนวคิดเกี่ยวกับการวิเคราะห์ SWOT

การวิเคราะห์ SWOT (SWOT analysis) ถูกคิดค้นโดย อัลเบิร์ต เอส ฮัมฟรีย์ (Albert S Humphrey) ในช่วงทศวรรษ 1960-1970 จากการวิจัยของเขาที่มหาวิทยาลัยสแตมฟอร์ด ในการพัฒนาเครื่องมือที่ช่วยในการวางแผนบริษัทในสหรัฐอเมริกา (Husni & Endang, 2017) ซึ่งการวิเคราะห์ SWOT เป็นการวิเคราะห์สภาพองค์กร หรือหน่วยงานในปัจจุบัน เพื่อค้นหาจุดแข็ง จุดเด่น จุดด้อย หรือสิ่งที่อาจเป็นปัญหาสำคัญในการดำเนินงานสู่สภาพที่ต้องการในอนาคต ในบริบทการค้าชายแดนได้มีการนำ SWOT มาใช้เพื่อสังเคราะห์หาแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างแพร่หลาย เช่น การศึกษาของสุพรรณิการ์ ชวัญเมือง และวราวุฒิ เรือนคำ (2563) ได้นำเอา SWOT มาวิเคราะห์สภาพแวดล้อมเศรษฐกิจชายแดน โดยทำการสำรวจสภาพการณ์ 2 ด้าน คือ สภาพการณ์ภายในและสภาพการณ์ภายนอก เพื่อหาแนวทางพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนของจังหวัดเชียงราย เป็นต้น

การวิเคราะห์ SWOT จะครอบคลุมขอบเขตของปัจจัยที่กว้างด้วยการระบุจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคขององค์กร ทำให้มีข้อมูล ในการกำหนดทิศทางหรือเป้าหมายที่จะถูกสร้างขึ้นมานบนจุดแข็งขององค์กร และแสวงหาประโยชน์จากโอกาสทางสภาพแวดล้อม และสามารถกำหนดกลยุทธ์ที่มุ่งเอาชนะอุปสรรคทางสภาพแวดล้อมหรือลดจุดอ่อนขององค์กร

ให้น้อยที่สุดได้ ภายใต้การวิเคราะห์ SWOT นั้น จะต้องวิเคราะห์ทั้งสภาพแวดล้อมภายในและภายนอกองค์กร โดยมีขั้นตอนดังนี้

1. การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กร

การประเมินสภาพแวดล้อมภายในองค์กรจะเกี่ยวกับการวิเคราะห์และพิจารณาทรัพยากรและความสามารถภายในองค์กรทุก ๆ ด้าน เพื่อที่จะระบุจุดแข็งและจุดอ่อนขององค์กรแหล่งที่มาเบื้องต้นของข้อมูลเพื่อการประเมินสภาพแวดล้อมภายใน

- จุดแข็งขององค์กร (S-Strengths) เป็นการวิเคราะห์ปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้ที่อยู่ในองค์กรนั่นเอง ว่าปัจจัยใดภายในองค์กรที่เป็นข้อได้เปรียบหรือจุดเด่นขององค์กร
- จุดอ่อนขององค์กร (W-Weaknesses) เป็นการวิเคราะห์ ปัจจัยภายในจากมุมมองของผู้ที่อยู่ในจากมุมมอง ของผู้ที่อยู่ในองค์กรนั้น ๆ เองว่าปัจจัยภายในองค์กรที่เป็นจุดด้อย ข้อเสียเปรียบขององค์กรที่ควรปรับปรุงให้ดีขึ้นหรือขจัดให้หมดไป อันจะเป็นประโยชน์ต่อองค์กร

2. การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอก

ภายใต้การประเมินสภาพแวดล้อมภายนอกองค์กรนั้น สามารถค้นหาโอกาสและอุปสรรคทางการดำเนินงานขององค์กรที่ได้รับผลกระทบจากสภาพแวดล้อมทางเศรษฐกิจทั้งในและระหว่างประเทศที่เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กร

- โอกาสทางสภาพแวดล้อม (O-Opportunities) เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกองค์กร ปัจจัยใดที่สามารถส่งผลประโยชน์ ทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการดำเนินการขององค์กรในระดับมหภาค
- อุปสรรคทางสภาพแวดล้อม (T-Threats) เป็นการวิเคราะห์ว่าปัจจัยภายนอกองค์กรปัจจัยใดที่สามารถส่งผลกระทบในระดับมหภาค ในทางที่จะก่อให้เกิดความเสียหายทั้งทางตรง และทางอ้อม ซึ่งองค์กรจะต้องหลีกเลี่ยงหรือปรับสภาพองค์กรให้มีความแข็งแกร่งพร้อมที่จะเผชิญ แรงกระทบดังกล่าวได้ (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2565)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนและด่านสิงขร

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการค้าชายแดนและด่านสิงขรที่ผ่านมา มีการศึกษาในหลากหลายประเด็นทั้งด้านการเมือง เศรษฐกิจ การหาแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาด่านสิงขร รวมถึงประเด็นด้านอุตสาหกรรม ภัทรวดี โอฬารวัตร (2556) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ทางการเมืองและเศรษฐกิจชายแดนไทย-เมียนมา และปัจจัยที่ก่อให้เกิดผลกระทบทางเศรษฐกิจชายแดนไทย-เมียนมา เพื่อต้องการทราบว่าผลกระทบทางเศรษฐกิจภายหลังการเปิดจุดผ่านแดนไทย-เมียนมา ส่งผลต่อการพัฒนาเมืองชายแดนหรือไม่ อย่างไร ซึ่งผลการศึกษาพบว่า ในช่วงปี 2541-2556 สถานการณ์ชายแดนไทย-เมียนมา ณ ด่านสิงขรในภาพรวมไม่เคยประสบปัญหาและไม่ปรากฏเหตุคุกคามหรือสถานการณ์สู้รบตามแนวชายแดนประจวบคีรีขันธ์ นับว่าสถานการณ์ในพื้นที่มี

ความมั่นคงและสงบเรียบร้อย การค้าชายแดนช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจ ภายหลังก่อนได้รับ การยกระดับเป็นจุดผ่านแดนถาวร มูลค่าการค้า ณ ด่านสิงขรเพิ่มขึ้นไม่ต่ำกว่า 30 ล้านบาท ต่อปี ซึ่งปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อเศรษฐกิจชายแดน คือ นโยบายภาครัฐ เนื่องจากในช่วงเวลา ดังกล่าวรัฐบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาความสัมพันธ์ทุกมิติและทุกระดับกับประเทศ เพื่อนบ้าน พัฒนาความสัมพันธ์และพัฒนาความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน และส่งเสริมการตลาด การจ้างงาน การลงทุน และการใช้วัตถุดิบจากประเทศเพื่อนบ้าน รวมถึงแผนพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 และฉบับที่ 11 ให้ความสำคัญกับการสร้างความเชื่อมโยงกับ ประเทศในภูมิภาคอีกด้วย นอกจากนี้ งานวิจัยชิ้นนี้ยังได้วิเคราะห์ผลกระทบทางเศรษฐกิจ ทั้งทางบวกและทางลบของเศรษฐกิจชายแดนไทย-เมียนมา ซึ่งพบว่า เศรษฐกิจชายแดน ณ ด่านสิงขร ทางด้านการค้า การลงทุน การขนส่ง และการท่องเที่ยว มีผลกระทบทางเศรษฐกิจ ในด้านบวก และผลกระทบทางด้านลบ คือ ปัญหาการเลี้ยงภาษี ปัญหาอาชญากรรม ยาเสพติด รวมทั้งโรคติดต่อต่าง ๆ (โรคเท้าช้าง) ที่มาจากการเคลื่อนย้ายแรงงานอย่างเสรี

สำหรับแนวทางการส่งเสริมและพัฒนาด่านสิงขร วลัยพร รัตนเศรษฐ (2560) ได้เสนอ แนวทางไว้ทั้งสิ้น 11 แนวทาง ด้านการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และเส้นทางคมนาคม ได้แก่ การปรับปรุงระบบการบริหารจัดการเพื่ออำนวยความสะดวกทางการค้า การลงทุน โครงการสร้างธุรกิจบนเส้นทางเมืองประจวบฯ-เมืองมะริด โครงการการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เพื่อส่งเสริมการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวบริเวณชายแดน โครงการเส้นทางท่องเที่ยว เชิงวัฒนธรรม และโครงการด้านระบบโลจิสติกส์ เป็นต้น เนื่องจากด่านสิงขรกับมะริดมี ศักยภาพและมีความสอดคล้องทางอุปสงค์และอุปทานต่อกัน และมีเส้นทางที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนาการคมนาคมที่ส่งเสริมให้เกิดโอกาสทางการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว ระหว่างกัน และรวมถึงกับกลุ่มประเทศ BCIMT กลุ่มประเทศ BCIMT (บังกลาเทศ จีน อินเดีย เมียนมา และไทย) ด้วย

นอกจากนี้ ประเด็นด้านอุตสาหกรรม การศึกษาเกี่ยวกับอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ ตามชายแดนในเส้นทางมะริด เมียนมา-ด่านสิงขร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ในงานศึกษาของ วิติยา ปิตตังนาโพธิ์ (2557) พบว่า อุตสาหกรรมที่มีศักยภาพ คือ อุตสาหกรรมประมง และ อุตสาหกรรมปาล์มน้ำมัน เมืองมะริดเหมาะสมสำหรับการเป็นอุตสาหกรรมต้นน้ำและประเทศไทย เหมาะสมในการเป็นอุตสาหกรรมกลางน้ำในการแปรรูปสินค้า นอกจากนี้ งานวิจัยชิ้นนี้ ได้มีข้อเสนอแนะให้ยกระดับด่านสิงขรเป็นจุดผ่านแดนถาวร พร้อมพัฒนาเส้นทางทางการค้าควบคู่ไปกับการจัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า หรือเขตปลอดภาษีอากรบริเวณชายแดน อีกด้วย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

งานวิจัยชิ้นนี้ใช้การเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) หรือ Judgement sampling โดยกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐและเอกชนของไทย และเมียนมาที่เกี่ยวข้องกับด้านสิงขร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และเมืองมะริด ประเทศเมียนมา อาทิ สมาคมส่งเสริมพัฒนาการค้าการลงทุนประจวบ-มะริด ด้านศุลกากรประจวบคีรีขันธ์ พาณิชยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ อุตสาหกรรมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำนักงานคลังจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา องค์การบริหารส่วนตำบลคลองวาฬ องค์การบริหารส่วนตำบลเกาะหลัก สำนักงานเทศบาลตำบลคลองวาฬ สำนักงานสภาเกษตรจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ สำนักงานประมงจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ หอการค้าจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ กลุ่มผู้ประกอบการรุ่นใหม่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ (YEC) สมาคมท่องเที่ยวเพชรบุรี สมาคมธุรกิจท่องเที่ยวหัวหิน-ชะอำ หอการค้าจังหวัดสมุทรสาคร และผู้ประกอบการ รวมถึงบริษัทเอกชนในจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และจังหวัดใกล้เคียงที่ส่งออกและนำเข้าสินค้าผ่านด่านสิงขร จำนวนทั้งสิ้น 80 คน โดยจำนวนกลุ่มตัวอย่างดังกล่าว คือ ผู้เข้าร่วมการสัมภาษณ์ย่อย และผู้วิจัยได้สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 6 คน ซึ่งเป็นตัวแทนกลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษาและเป็นตัวแทนของไทยและเมียนมา ซึ่งประกอบด้วย 1) นายกสมาคมส่งเสริมพัฒนาการค้าการลงทุนประจวบ-มะริด 2) ผู้อำนวยการส่วนบริการศุลกากร ด้านศุลกากรประจวบคีรีขันธ์ 3) พาณิชยจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 4) อุตสาหกรรมจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 5) ประธานหอการค้าจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ 6) ผู้ประกอบการท่องเที่ยวและผู้ประกอบการค้าอาหารทะเล เมืองมะริด ประเทศเมียนมา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

1. ข้อมูลปฐมภูมิ

- 1.1 สัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interviews)
- 1.2 การสัมภาษณ์กลุ่มย่อย (Focus Group)

2. ข้อมูลทุติภูมิ

- 2.1 ทบทวนเอกสารงานวิจัย
- 2.2 เอกสารทางราชการเกี่ยวข้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดประจวบคีรีขันธ์
- 2.3 ตัวชี้วัดเศรษฐกิจของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และของประเทศ
- 2.4 สถานการณ์และมูลค่าการค้าชายแดน
- 2.5 ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสังคมของเมืองมะริด ประเทศเมียนมา

การวิเคราะห์ข้อมูล ใช้การวิเคราะห์ SWOT เป็นกรอบในการวิเคราะห์ศักยภาพทางเศรษฐกิจ ณ ด่านสิงขร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และเมืองมะริด ประเทศเมียนมา รวมถึงโอกาสและการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ ณ ด่านสิงขร ผู้พัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และการพัฒนาเศรษฐกิจไทย

ผลการวิจัยและอภิปรายผล

ใช้การวิเคราะห์ SWOT เป็นกรอบในการวิเคราะห์ โดยแบ่งการวิเคราะห์เป็น การวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายใน ได้แก่ จุดแข็งและจุดอ่อน และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ โอกาสและอุปสรรค ของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ด่านสิงขร และเมืองมะริด โดยการวิเคราะห์จากสภาพแวดล้อมภายใน ได้แก่ การวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนในด้านเศรษฐกิจ และปัจจัยที่จะมีผลเกี่ยวเนื่องกับเศรษฐกิจ และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก ได้แก่ การวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคในด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จะมีผลเกี่ยวเนื่องกับเศรษฐกิจ

1. จังหวัดประจวบคีรีขันธ์

1.1 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพทางเศรษฐกิจจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพทางเศรษฐกิจจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มาจากผลวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนในด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จะมีผลเกี่ยวเนื่องกับเศรษฐกิจ พบว่า ประจวบคีรีขันธ์ มีศักยภาพทางเศรษฐกิจในหลายๆ ด้าน ได้แก่ ด้านการท่องเที่ยว ด้านการเกษตร ด้านอุตสาหกรรมการเกษตร และปัจจัยที่จะมีผลเกี่ยวเนื่องกับเศรษฐกิจจังหวัด ได้แก่ ความสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติ ความมั่นคงภายในพื้นที่ชายแดน และความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้านซึ่งช่วยส่งเสริมศักยภาพทางเศรษฐกิจของจังหวัดให้มากขึ้น

สำหรับจุดอ่อนของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ที่ส่งผลกระทบต่อศักยภาพทางเศรษฐกิจจังหวัด ได้แก่ กำลังแรงงานมีแนวโน้มลดลง ขาดแคลนแรงงานและแรงงานมีฝีมือในกิจการบางประเภท ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรสูง สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (น้ำ/น้ำประปา) ยังไม่พร้อมเท่าที่ควร เส้นทางคมนาคมขนส่งทางบก (ถนน) ยังไม่พร้อมรองรับการขยายตัวของการค้าการลงทุน และการท่องเที่ยว รวมถึงปัญหาด้านการบริหารจัดการขยะและระบบนิเวศของชายฝั่งทะเลและดลิ่งริมแม่น้ำ

1.2 ผลการวิเคราะห์โอกาสทางเศรษฐกิจจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

ผลการวิเคราะห์โอกาสทางเศรษฐกิจจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ มาจากผลวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคในด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จะมีผลเกี่ยวเนื่องกับเศรษฐกิจ พบว่า ประจวบคีรีขันธ์ มีโอกาสทางเศรษฐกิจทั้งด้านเส้นทางคมนาคมขนส่ง เนื่องจากเป็น 1 ใน 4 จังหวัด ภายใต้แผนการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก (The Royal Coast หรือ Thailand Riviera) (สำนักปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2561) สามารถเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐาน เส้นทางคมนาคม ระบบขนส่งโลจิสติกส์ ทั้งทางถนน ทางราง ทางน้ำ

และทางอากาศ นโยบาย OTOP นวัตกรรม สามารถเชื่อมโยงการผลิตสินค้าชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว สนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน สังคมสูงอายุ ทำให้ธุรกิจใหม่ๆ เกิดขึ้น อีกทั้งนโยบาย Zoning พื้นที่การเกษตร ด้านสิงขรเตรียมยกระดับเป็นจุดผ่านแดนถาวร ซึ่งจะสร้างโอกาสในการขยายการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวของจังหวัดเชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในภูมิภาค การสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนและพัฒนากิจการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวร่วมกันของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์และเมียนมา การเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียน ส่งผลต่อการขยายการค้า การลงทุน และความร่วมมือในด้านต่าง ๆ

สำหรับอุปสรรคของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ซึ่งเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัด คือ ภัยธรรมชาติ ส่งผลให้เกิดความเสียหาย ทั้งทรัพย์สิน บ้านเรือน และพืชผลทางการเกษตร มูลค่าด้านการท่องเที่ยวลดลง ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ และข้อจำกัดในมาตรการ ระเบียบกฎหมายที่ยังไม่เอื้ออำนวยให้กับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศเดินทางเข้าออกระหว่าง 2 พื้นที่

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์

	จุดแข็ง	จุดอ่อน
สภาพแวดล้อมภายใน	1. มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายและโดดเด่น ทั้งแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติเชิงนิเวศ สุขภาพ ศิลปะ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม กีฬา และนันทนาการ ซึ่งเป็นที่รู้จักทั่วโลก 2. มีผลผลิตสับปะรดและมะพร้าวจำนวนมากจึงเป็นแหล่งผลิตและแปรรูปที่สำคัญ 3. เป็นแหล่งผลิตและแปรรูปสินค้าด้านประมงและสินค้าปศุสัตว์ที่สำคัญของประเทศ 4. การค้าชายแดนด้านสิงขรเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพสูงในการเชื่อมต่อการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวกับเมียนมา และประเทศต่าง ๆ 5. เป็นแหล่งรวมความสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติ ความหลากหลายทางชีวภาพ	1. มีถนนสายหลักเพียงสายเดียวขาดถนนที่จะเชื่อมโยงเพื่อรองรับการขยายตัวของการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวในอนาคต 2. การสัญจรมีความแออัด 3. เกษตรกรประสบปัญหาต้นทุนการผลิตสูง 3. น้ำไม่เพียงพอ สำหรับการเกษตร อุปโภคบริโภค อุตสาหกรรม และการท่องเที่ยวในบางปี 4. คุณภาพน้ำยังไม่ได้มาตรฐานในบางพื้นที่ 5. กำลังเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ ส่งผลต่อจำนวนแรงงานลดลง และมีภาระสวัสดิการของสังคมสูงขึ้น

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของจังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์ (ต่อ)

	จุดแข็ง	จุดอ่อน
	6. มีความมั่นคงภายในพื้นที่ชายแดนและชายฝั่งทะเล 7. มีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน	6. ขาดแคลนแรงงานและแรงงานมีฝีมือในกิจการบางประเภทและแรงงานที่มีทักษะด้านภาษาและดิจิทัล 7. ปัญหาด้านการบริหารจัดการขยะโดยเฉพาะของเสียอันตรายและกากอุตสาหกรรม 8. ระบบนิเวศของชายฝั่งทะเลและตลิ่งริมแม่น้ำเสื่อมโทรม เนื่องจากถูกกัดเซาะ
	โอกาส	อุปสรรค
สภาพแวดล้อมภายนอก	1. รัฐบาลมีนโยบายวางโครงสร้างเส้นทางคมนาคมขนส่ง ตามแนวเรียบชายฝั่งทะเลตะวันตก ซึ่งสามารถเพิ่มศักยภาพการท่องเที่ยว การลงทุน การค้า และอาชีพในชุมชนตลอดแนวเรียบชายฝั่งทะเลตะวันตก 2. รัฐบาลมีแผนการพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวชายฝั่งทะเลตะวันตก (The Royal Coast หรือ Thailand Riviera) สามารถเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐาน เส้นทางคมนาคม ระบบขนส่งโลจิสติกส์ ทั้งทางถนน ทางราง ทางน้ำ และทางอากาศ 3. นโยบาย OTOP นวัตกรรม สามารถเชื่อมโยงการผลิตสินค้าชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว สนับสนุนการท่องเที่ยวชุมชน	1. ภัยธรรมชาติ เช่น น้ำท่วมฉับพลัน ดินโคลนถล่ม น้ำป่าไหลหลาก ภัยแล้ง อุทกภัย ส่งผลให้เกิดความเสียหาย ทั้งทรัพย์สิน บ้านเรือน และพืชผลการเกษตร 2. ความผันผวนทางเศรษฐกิจ ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจในภาพรวมของประเทศและจังหวัด เช่น มูลค่าด้านการท่องเที่ยวลดลง ราคาผลผลิตทางการเกษตรตกต่ำ 3. ด้านสิ่งขจรยังไม่ได้รับการยกระดับเป็นด่านถาวร และยังมีข้อจำกัดในมาตรการ ระเบียบกฎหมายที่ยังไม่เอื้ออำนวยให้กับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและต่างประเทศเดินทางเข้าออกระหว่าง 2 พื้นที่

ตารางที่ 1 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของจังหวัด
ประจวบคีรีขันธ์ (ต่อ)

	โอกาส	อุปสรรค
	4. สังคมผู้สูงอายุ ทำให้ธุรกิจใหม่ๆ เกิดขึ้น เพื่อการให้บริการผู้สูงอายุในเรื่องของสุขภาพ อาหาร ที่อยู่อาศัย การดูแล และยารักษาโรค เป็นต้น 5. นโยบาย Zoning พื้นที่การเกษตร เกษตรอินทรีย์ และนโยบายเกษตรแปลงใหญ่ 6. รัฐบาลกำหนดให้ด่านสิงขรเป็นจุดผ่อนปรนพิเศษและเตรียมยกระดับเป็นจุดผ่านแดนถาวร ซึ่งจะสร้างโอกาสในการขยายการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวของจังหวัดเชื่อมต่อกับประเทศเพื่อนบ้านและประเทศในภูมิภาค 7. การสถาปนาความสัมพันธ์เมืองพี่เมืองน้อง ทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนและพัฒนาการค้า การลงทุน การท่องเที่ยวร่วมกันของจังหวัดและเมียนมา 8. การเป็นส่วนหนึ่งของประชาคมอาเซียน ส่งผลต่อการขยายการค้า การลงทุน และความร่วมมือในด้านต่าง ๆ	

2. ด่านสิงขร

2.1 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของด่านสิงขร

ผลวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนในด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จะมีผลเกี่ยวเนื่องกับเศรษฐกิจของด่านสิงขร พบว่า ด่านสิงขรอยู่ใกล้กับตัวเมืองประจวบคีรีขันธ์ ทำให้การเดินทางสะดวกและรวดเร็ว เป็นประจักษ์ในการเชื่อมโยงการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวกับเมียนมา

มีตลาดการค้าชายแดน จึงเหมาะแก่การท่องเที่ยว สามารถเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในจังหวัดได้ และด่านสิงขร อยู่ใกล้ท่าเรือน้ำลึก อำเภอบางสะพานซึ่งสามารถเชื่อมการขนส่งสู่ประเทศเมียนมาและประเทศในเอเชียได้

สำหรับจุดอ่อน พบว่า ด่านสิงขร มีพื้นที่จำกัด สินค้า ณ ด่านสิงขร ส่วนใหญ่เป็นสินค้าพื้นเมือง การจัดระเบียบการค้ายังไม่ดีเท่าที่ควร สถานที่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวยังมีไม่เพียงพอ และผู้ประกอบการร้านค้าควรพัฒนาด้านภาษาอังกฤษในการสื่อสาร

2.2 ผลการวิเคราะห์โอกาสทางเศรษฐกิจด่านสิงขร

ผลการวิเคราะห์โอกาสทางเศรษฐกิจด่านสิงขร มาจากผลการวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคในด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จะมีผลเกี่ยวเนื่องกับเศรษฐกิจ พบว่า การยกระดับด่านสิงขรเป็นจุดผ่านแดนถาวร จะเป็นผลดีต่อการค้าชายแดน และการท่องเที่ยวระหว่างไทย-เมียนมา มีความพยายามในการผลักดันด่านสิงขรเป็นด่านถาวรอย่างต่อเนื่อง มีแผนพัฒนาจังหวัดที่กำหนดแนวทางในการส่งเสริมด่านสิงขรอย่างเป็นรูปธรรม การปรับปรุงเส้นทางคมนาคมจากเมืองมะริด-ด่านสิงขรจะเป็นโอกาสต่อการขนส่งสินค้า และเป็นประโยชน์ต่อการค้าชายแดน และการท่องเที่ยว

สำหรับอุปสรรคที่พบ ณ ด่านสิงขร ได้แก่ การปักปันเขตแดน พื้นที่ด่านสิงขร ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ทำให้การพัฒนาพื้นที่ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ ด่านสิงขรยังขาดความสะดวกบางประการในการเข้าออก และยังไม่มียาการส่วนบริการพิธีการทางศุลกากร และตรวจคนเข้าเมือง

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของด่านสิงขร

	จุดแข็ง	จุดอ่อน
สภาพแวดล้อมภายใน	1. การเดินทางสะดวกและรวดเร็ว ด่านสิงขรอยู่ใกล้กับตัวเมือง ประจวบคีรีขันธ์ 2. ด่านสิงขรเป็นประตูในการเชื่อมโยงการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวกับเมียนมา 3. ภูมิประเทศบริเวณด่านสิงขรมีลักษณะเป็นที่ราบเชิงเขา และมีตลาดการค้าชายแดน จึงเหมาะแก่การท่องเที่ยว สามารถเชื่อมโยงเส้นทางท่องเที่ยวไปยังแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ในจังหวัดได้	1. พื้นที่จำกัด เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ของกรมป่าไม้ 2. บุคลากรด้านการท่องเที่ยวยังมีไม่เพียงพอ ไม่มีมัคคุเทศก์ในท้องถิ่น 3. ต้องพัฒนาด้านภาษาอังกฤษในการสื่อสาร โดยเฉพาะผู้ประกอบการร้านค้า 4. สินค้า ณ ด่านสิงขร ส่วนใหญ่เป็นสินค้าพื้นเมือง 5. การจัดระเบียบการค้ายังไม่ดีเท่าที่ควร

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของด้านสิงขร (ต่อ)

	จุดแข็ง	จุดอ่อน
	4. อยู่ใกล้ท่าเรือน้ำลึก อำเภอบางสะพาน ระยะทางประมาณ 99 กิโลเมตร ใช้เวลาประมาณ 1 ชั่วโมง	6. สถานที่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวยังมีไม่เพียงพอ
	โอกาส	อุปสรรค
สภาพแวดล้อมภายนอก	1. หากด้านสิงขรได้รับการยกระดับเป็นจุดผ่านแดนถาวร จะเป็นผลดีต่อการค้าชายแดน และการท่องเที่ยวระหว่างไทย-เมียนมา 2. หน่วยงานภาครัฐและเอกชนของประจวบคีรีขันธ์ มีความพยายามในการผลักดันด้านสิงขรเป็นด่านถาวรอย่างต่อเนื่อง และมีแผนพัฒนาจังหวัดที่กำหนดแนวทางในการส่งเสริมเกี่ยวกับด้านสิงขรอย่างเป็นรูปธรรม 3. การปรับปรุงเส้นทางคมนาคมไปยังจังหวัดมะริด ประเทศเมียนมาเสร็จสมบูรณ์แล้ว จะทำให้การขนส่งจากเมืองมะริดสู่ด้านสิงขรสะดวกยิ่งขึ้น เป็นประโยชน์ต่อการค้าชายแดน และการท่องเที่ยว 4. เส้นทางจากเมืองมะริด-ด้านสิงขรสามารถช่วยย่นระยะทางในการขนส่งสินค้าประมง และสามารถเชื่อมไปยังจังหวัดอื่น ๆ ในภาคกลาง เช่น เพชรบุรี สมุทรสงคราม สมุทรสาคร และภาคใต้ รวมถึงกรุงเทพฯ 5. ชายแดนเมียนมาบริเวณหมู่บ้านมูตองไม่มีปัญหาชนกลุ่มน้อยเหมาะแก่การท่องเที่ยว 6. ชาวมะริด และชาวเมียนมานิยมสินค้าอุปโภค บริโภคของไทย	1. การปักปันเขตแดนระหว่างไทยกับเมียนมายังอยู่ระหว่างการเจรจา 2. พื้นที่ด้านสิงขร ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ เขตป่าสงวนแห่งชาติ ซึ่งเป็นพื้นที่ในความรับผิดชอบของกรมป่าไม้ ทำให้การพัฒนาพื้นที่ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ 3. ชาวเมียนมาที่เดินทางผ่านทางด้านสิงขร จะถูกจำกัดให้เดินทางได้ภายในเขตพื้นที่อำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์เท่านั้น และมีเวลาพำนักได้ครั้งละไม่เกิน 4 วัน (พักค้างได้ 3 คืน) 4. บริเวณด้านสิงขร ยังไม่มีอาคารส่วนบริการพิธีการทางศุลกากร และตรวจคนเข้าเมือง

3. เมืองมะริด ประเทศเมียนมา

3.1 ผลการวิเคราะห์ศักยภาพของเมืองมะริด

ผลการวิเคราะห์ศักยภาพทางเศรษฐกิจเมืองมะริด มาจากผลการวิเคราะห์จุดแข็งและจุดอ่อนในด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จะมีผลเกี่ยวเนื่องกับเศรษฐกิจของเมืองมะริด พบว่ามีความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวทางทะเล และการประมงที่มีศักยภาพ อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางการค้าไข่มุก นอกจากนี้ รัฐบาลเมียนมาส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวในพื้นที่ และเมืองมะริดและเมียนมากำลังอยู่ในช่วงของการพัฒนาประเทศ มีสิ่งปลูกสร้างใหม่ ๆ เกิดขึ้นเพื่อรองรับความเจริญ และความเป็นเมืองมากขึ้น

สำหรับจุดอ่อนที่สำคัญ คือ เส้นทางคมนาคม และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว เนื่องจากถนนส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก การเชื่อมต่อไปยังเมืองอื่น ๆ ยังไม่สะดวกเท่าที่ควร มีเพียงโรงแรมขนาดเล็ก สำหรับรองรับนักท่องเที่ยว และยังไม่มีผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว

3.2 ผลการวิเคราะห์โอกาสทางเศรษฐกิจเมืองมะริด

ผลการวิเคราะห์โอกาสทางเศรษฐกิจเมืองมะริด มาจากผลวิเคราะห์โอกาสและอุปสรรคในด้านเศรษฐกิจและปัจจัยที่จะมีผลเกี่ยวเนื่องกับเศรษฐกิจ พบว่า มี 2 ปัจจัยที่สำคัญ คือ เส้นทางคมนาคม และบริการด้านท่องเที่ยว โดยมะริดเริ่มพัฒนาและปรับปรุงเส้นทางคมนาคมเพื่อรองรับการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ และเชื่อมโยงมะริดสู่เมืองอื่น ๆ จากการที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่อุดมสมบูรณ์ ทำให้การท่องเที่ยวในเมืองมะริดมีการพัฒนามากขึ้น

สำหรับอุปสรรคสำคัญที่เกิดขึ้น คือ ความสะดวกในการเดินทางและการข้ามแดน พบว่า การข้ามแดนมาของผู้ประกอบการเมียนมาปัจจุบันอยู่ได้เพียงตัวอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ยังไม่สามารถออกนอกเขตอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ได้

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของเมืองมะริด

	จุดแข็ง	จุดอ่อน
สภาพแวดล้อมภายใน	1. เป็นเมืองท่า และเป็นศูนย์กลางการค้าไข่มุก 2. การประมงมีศักยภาพ วัตถุดิบด้านการประมง จากเมืองมะริดเป็นที่ต้องการของผู้ประกอบการไทยเพื่อนำมาแปรรูป 3. มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์	1. ด้านโครงสร้างพื้นฐาน โดยเฉพาะเส้นทางคมนาคม และระบบสาธารณูปโภคยังไม่สะดวกมากนัก 2. ถนนส่วนใหญ่มีขนาดเล็ก การเชื่อมต่อไปยังเมืองอื่น ๆ ยังไม่สะดวกเท่าที่ควร 3. ภูมิประเทศเป็นเกาะแก่งจำนวนมาก

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกของเมืองมะริด (ต่อ)

	จุดแข็ง	จุดอ่อน
	4. มีแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลจำนวนมาก เนื่องจากมีเกาะมากถึง 800 เกาะ 5. รัฐบาลเมียนมา มีนโยบายส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยวบ้านสิงขรและตะนาวศรี 6. เมืองมะริด และเมียนมา กำลังอยู่ในช่วงของการพัฒนาประเทศ เปิดประเทศสู่ความก้าวหน้าและทันสมัย มีสิ่งปลูกสร้างใหม่ ๆ เกิดขึ้นเพื่อรองรับความเจริญ และความเป็นเมืองมากขึ้น	4. มีประชากรอาศัยอยู่ค่อนข้างหนาแน่น 5. มะริด มีเพียงโรงแรมขนาดเล็กสำหรับรองรับนักท่องเที่ยว 6. ยังไม่มีผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว
	โอกาส	อุปสรรค
สภาพแวดล้อมภายนอก	1. ปัจจุบันได้มีการพัฒนาและปรับปรุงเส้นทางคมนาคมเพื่อรองรับการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ และเชื่อมโยงจังหวัดมะริดสู่เมืองอื่น ๆ ทั้งหมด 4 เส้นทาง ได้แก่ 1) ถนนจากตัวเมืองมะริด-หมู่บ้านตะนาวศรี 2) ถนนจากหมู่บ้านตะนาวศรี-บ้านมุดอง (ลาดยาง) 3) ถนนจากตัวเมืองมะริด-ทวาย และ 4) ถนนจากตัวเมืองมะริด-เกาะสอง 2. มีแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่อุดมสมบูรณ์ ทำให้การท่องเที่ยวในเมืองมะริดมีการพัฒนามากขึ้น 3. มีความเชื่อมโยงทางวัฒนธรรมไทย-เมียนมา เป็นศิลปะวัฒนธรรมไทยที่ผสมผสานศิลปะแบบตะนาวศรีของเมียนมา	1. การข้ามด่านมาที่จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ยังไม่สะดวก 2. นักธุรกิจจากประเทศที่สาม ยังไม่สามารถเดินทางได้สะดวก 3. การข้ามแดนมาของผู้ประกอบการเมียนมา ปัจจุบันอยู่แค่ตัวอำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ยังไม่สามารถออกนอกเขตอำเภอเมืองประจวบคีรีขันธ์ได้

สรุปและอภิปรายผล

ศักยภาพทางเศรษฐกิจ ณ ด้านสิงขร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และเมืองมะริด ประเทศเมียนมา

1. เศรษฐกิจจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ขยายตัวอย่างต่อเนื่องนับจากปี 2554 ภายหลังจากยกระดับด้านสิงขร เป็นจุดผ่านแดนถาวรในปี 2553 ในปี 2560 GPP ประจวบคีรีขันธ์ ณ ราคาประจำปี มีมูลค่า 94,298 ล้านบาท และขยายตัวจากปีก่อนหน้าร้อยละ 7.23 และเพิ่มขึ้นเป็น 97,179 ล้านบาท ในปี 2562 สัดส่วนผลิตภัณฑ์จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ต่อผลิตภัณฑ์ภาคตะวันตก อยู่ที่ร้อยละ 16.4 ผลิตภัณฑ์ภาคตะวันตก มีมูลค่า 590,770 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 1.4 และ GDP ของไทยในปี 2562 มีมูลค่า 16,892,410 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปี 2561 ร้อยละ 3.2

2. ประจวบคีรีขันธ์มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ด้านการเกษตร ด้านอุตสาหกรรม การเกษตร มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายและโดดเด่น ทั้งแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติเชิงนิเวศ สุขภาพ ศิลปะ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม กีฬา และนันทนาการ เป็นแหล่งผลิตและแปรรูป สับปะรดและมะพร้าวที่สำคัญ และเป็นแหล่งผลิตและแปรรูปสินค้าด้านประมงและสินค้าปศุสัตว์ ที่สำคัญของประเทศ และมีความสมบูรณ์ของทรัพยากรทางธรรมชาติ ความมั่นคงภายในพื้นที่ ชายแดน และมีความสัมพันธ์อันดีกับประเทศเพื่อนบ้านซึ่งช่วยส่งเสริมศักยภาพทางเศรษฐกิจของจังหวัดให้มากขึ้น อย่างไรก็ตาม กำลังแรงงานของจังหวัดมีแนวโน้มลดลง ขาดแคลนแรงงาน และแรงงานมีฝีมือในกิจการบางประเภทส่งผลต่อการพัฒนาศักยภาพทางเศรษฐกิจของจังหวัด

3. ประจวบคีรีขันธ์มีโอกาสทางเศรษฐกิจทั้งด้านเส้นทางคมนาคมขนส่ง ภายใต้แผน การพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตกเชื่อมโยงโครงสร้างพื้นฐาน เส้นทางคมนาคม ระบบขนส่งโลจิสติกส์ และนโยบาย OTOP นวัตกรรม สามารถเชื่อมโยงการผลิตสินค้าชุมชนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว แต่อุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัด คือ ภัยธรรมชาติซึ่งส่งผลให้เกิดความเสียหาย ทั้งทรัพย์สิน บ้านเรือน และพืชผลการเกษตร

4. ด้านสิงขร เป็นประตูเชื่อมโยงการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวกับเมียนมา อยู่ใกล้ท่าเรือน้ำลึกอำเภอบางสะพานซึ่งสามารถเชื่อมการขนส่งสู่ประเทศเมียนมาและประเทศ ในเอเชียได้ อย่างไรก็ตามด้านสิงขร มีข้อจำกัดด้านพื้นที่ พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ของกรมป่าไม้ ตลาดสินค้าด้านสิงขร ส่วนใหญ่ยังเป็นสินค้าพื้นเมือง การจัดระเบียบการค้ายังไม่ดีเท่าที่ควร สถานที่อำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวยังมีไม่เพียงพอ

5. การยกระดับด้านสิงขรเป็นจุดผ่านแดนถาวร จะเป็นผลดีต่อการค้าชายแดน และการท่องเที่ยวระหว่างไทย-เมียนมา มีแผนพัฒนาจังหวัดที่กำหนดแนวทางในการส่งเสริมเกี่ยวกับ ด้านสิงขรอย่างเป็นรูปธรรม การปรับปรุงเส้นทางคมนาคมจากเมืองมะริด-ด้านสิงขรจะเป็นโอกาส ต่อการขนส่งสินค้า และเป็นประโยชน์ต่อการค้าชายแดน และการท่องเที่ยว รวมถึงสินค้าอุปโภค บริโภคของไทยเป็นที่นิยมของชาวมะริดและชาวเมียนมา ด้านสิงขรมีอุปสรรคด้านพื้นที่ เนื่องจาก

พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอุทยานแห่งชาติ ทำให้การพัฒนาพื้นที่ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างเต็มที่ และยังขาดความสะดวกบางประการในการเข้าออก

6. มะริดเป็นเมืองหนึ่งที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจของเมียนมา เนื่องจากเป็นเมืองท่าและเป็นศูนย์กลางการค้าไข่มุก การประมงมีศักยภาพ วัตถุประสงค์ด้านการประมงจากเมืองมะริดเป็นที่ต้องการของผู้ประกอบการไทยเพื่อนำมาแปรรูป มีแหล่งทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ มีแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลจำนวนมาก อีกทั้งรัฐบาลเมียนมา มีนโยบายส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยว แต่เส้นทางการคมนาคม และสิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว และการเชื่อมต่อไปยังเมืองอื่น ๆ ยังไม่สะดวกเท่าที่ควร และในเมืองมะริดมีเพียงโรงแรมขนาดเล็ก สำหรับรองรับนักท่องเที่ยว และยังไม่มียุทธศาสตร์การท่องเที่ยว

7. มะริดมีแผนพัฒนาและปรับปรุงเส้นทางการคมนาคมเพื่อรองรับการพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจ และเชื่อมโยงมะริดสู่เมืองอื่น ๆ มากขึ้น และจากการที่มีแหล่งท่องเที่ยวทางทะเลที่อุดมสมบูรณ์ ทำให้การท่องเที่ยวในเมืองมะริดมีการพัฒนามากขึ้น แต่ความสะดวกในการเดินทาง และการข้ามแดนยังเป็นอุปสรรคสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของมะริด

โอกาสและการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจ ณ ด่านสิงขร สู่การพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์และการพัฒนาเศรษฐกิจไทยในอนาคต

1. โอกาสเชื่อมโยงด้านการค้าสินค้าชายแดนด่านสิงขร มะริด และเมียนมา

1.1 การพัฒนาเมืองมะริดและเมียนมาสู่ความเป็นเมือง และการเปิดประเทศ จะเป็นโอกาสของไทยในการเชื่อมโยงการค้าระหว่างเมืองมะริด และเมียนมา ผ่านด่านสิงขร ประจวบคีรีขันธ์ในการค้าสินค้าเกี่ยวกับวัสดุก่อสร้างตามความเจริญของเมืองมะริด และเมียนมา ที่มีมากขึ้น และสิ่งปลูกสร้างและบ้านเรือนใหม่ ๆ ที่เกิดมากขึ้น

1.2 ความนิยมในสินค้าไทยของเมียนมา จะเป็นโอกาสของไทยในการเชื่อมโยงการค้าสินค้า โดยเฉพาะสินค้าอุปโภคและบริโภค ผ่านด่านสิงขร ประจวบคีรีขันธ์ เนื่องจากเป็นเส้นทางที่ใกล้กว่าการผ่านด่านชายแดนไทย-เมียนมาโดยใช้เส้นทางอื่น

1.3 จากความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติทางทะเล และความต้องการวัตถุประสงค์ด้านประมงของผู้ประกอบการไทย ทำให้สามารถเชื่อมโยงวัตถุประสงค์ด้านประมงระหว่างไทยกับเมียนมาได้ จากเมืองมะริดนำเข้า ผ่านช่องทางด่านสิงขร ส่งไปเป็นวัตถุดิบสำหรับแปรรูปโรงงานในไทย

2. โอกาสเชื่อมโยงภาคบริการด้านท่องเที่ยวไทย เมืองมะริด เมียนมา

2.1 การเชื่อมโยงด้านท่องเที่ยวร่วมกันระหว่างไทยและเมียนมา โดยเฉพาะการสร้างเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ ได้แก่ เส้นทางท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ เส้นทางจากด่านสิงขรเชื่อมไปยังตะนาวศรีและมะริด และเส้นทางท่องเที่ยวทางทะเลเชื่อมโยงอ่าวไทยกับทะเลอันดามัน ตามศักยภาพด้านการท่องเที่ยวที่มีของทั้งสองประเทศ

2.2 มะริด มีหมู่เกาะกว่า 800 เกาะ และได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยว จึงเป็นโอกาสในการเชื่อมโยงภาคบริการระหว่างไทยและเมียนมาได้ เป็นโอกาสในการแลกเปลี่ยนนักท่องเที่ยวระหว่างสองประเทศ ทั้งนักท่องเที่ยวท้องถิ่นและนักท่องเที่ยวจากนานาชาติได้เพิ่มขึ้น

2.3 ช่องทางการลงทุนให้นักลงทุนไทยไปลงทุนในอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในเมืองมะริดและเมียนมา ทั้งในธุรกิจโรงแรม ผู้ประกอบการท่องเที่ยว และผู้ประกอบการธุรกิจนำท่องเที่ยว เนื่องจากมะริด มีเพียงโรงแรมขนาดเล็ก สำหรับรองรับนักท่องเที่ยว และยังไม่มีผู้ประกอบการธุรกิจท่องเที่ยว ธุรกิจนำเที่ยว

3. โอกาสเชื่อมโยงด้านคมนาคมขนส่งระหว่างไทยและเมียนมา

ไทยและเมียนมามีแผนพัฒนาเส้นทางการคมนาคม เพื่อปรับปรุงเส้นทางให้การเดินทางและการขนส่งระหว่างกันมีความสะดวกมากขึ้น อีกทั้งสามารถเชื่อมต่อกันทั้งทางบก น้ำ และทางอากาศ ซึ่งจะส่งผลให้การเชื่อมโยงการค้าสินค้า และการค้าภาคบริการระหว่างสองประเทศมีความสะดวกมากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1. จากการพัฒนาเมืองมะริดและเมียนมาสู่ความเป็นเมืองมากขึ้น สะท้อนให้เห็นว่าคนชั้นกลางในเมียนมามีกำลังซื้อมากขึ้น จึงเป็นโอกาสในการขยายตลาดการค้าของไทยและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ไปยังเมียนมาผ่านด่านสิงขร

2. การทำธุรกิจกับชาวเมียนมา โดยมีหุ้นส่วน (Partner) ที่ดีเป็นคนในพื้นที่ จะช่วยให้การดำเนินธุรกิจง่ายขึ้นและประสบความสำเร็จได้ อย่างไรก็ตามต้องหาพันธมิตรที่ไว้วางใจได้ซึ่งสามารถติดต่อผ่านทางธนาคารพาณิชย์ของไทย หรือ สถานทูต เป็นต้น

3. จังหวัดประจวบคีรีขันธ์มีสินค้าเกษตร ได้แก่ มะพร้าวและสับปะรดจำนวนมาก การแปรรูปของสินค้าทั้งสองประเภทต้องใช้แรงงานเข้มข้น แรงงานจากประเทศเมียนมา นับว่าเป็นอีกทางเลือกหนึ่งของธุรกิจ จากภาวะขาดแรงงานในจังหวัดและค่าจ้างแรงงานที่สูงขึ้น

ข้อเสนอแนะงานวิจัยในครั้งถัดไป

1. ควรมีการศึกษาต่อจากงานวิจัยชิ้นนี้ โดยการปรับปรุงข้อมูลตามสถานการณ์ปัจจุบัน และศึกษาเพิ่มในประเด็นการเปิดด่านหลังจากสถานการณ์โควิด เพื่อเป็นแนวทางการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัด การค้าชายแดน และการเชื่อมโยงทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านต่อไป

2. ควรเพิ่มเติมข้อมูลทางสถิติและตัวชี้วัดทางเศรษฐกิจประกอบการศึกษาให้มากขึ้น ทั้งด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว

3. ควรศึกษาประเด็นการพัฒนาอย่างยั่งยืนทั้งการพัฒนาเศรษฐกิจ การค้า และการท่องเที่ยว ระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

บรรณานุกรม

- กระทรวงพาณิชย์, กรมการค้าต่างประเทศ. (2565). *คำนิยามการค้าชายแดน/ผ่านแดน*. สืบค้น 15 มกราคม 2565, จาก <https://www.dft.go.th/bts/bts-trader>
- กระทรวงพาณิชย์, กรมการค้าต่างประเทศ. (2565). *รายงานสถิติการค้าชายแดน/ผ่านแดน*. สืบค้น 15 มกราคม 2565, จาก <https://www.dft.go.th/bts/trade-report>
- ด่านศุลกากรประจวบคีรีขันธ์. (2562). *รายงานสินค้านำเข้า - ส่งออก 10 อันดับ จุดผ่อนปรนพิเศษด้านสิงขร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2560-2562*. สืบค้น 6 กรกฎาคม 2562, จาก https://prachuap.customs.go.th/data_files/d6b15772524726230bb899eadffcd369.pdf
- ด่านศุลกากรประจวบคีรีขันธ์. (2565). *รายงานสินค้านำเข้า - ส่งออก 10 อันดับ จุดผ่อนปรนพิเศษด้านสิงขร ปีงบประมาณ พ.ศ. 2563*. สืบค้น 15 มกราคม 2565, จาก https://prachuap.customs.go.th/data_files/d6b15772524726230bb899eadffcd369.pdf
- ถนนอมศิลป์ จันคนากิติกุล, และ เกรียงไกร นามนัย. (2561). การประยุกต์ทฤษฎีเพื่อการลงทุนระหว่างประเทศ. *วารสารสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม*, 5(1), 249-258.
- ธนาคารเพื่อการส่งออกและนำเข้าแห่งประเทศไทย. (2557, สิงหาคม). การพัฒนาชายแดนไทย-พม่า โอกาสทองทางการค้าที่น่าติดตาม. *E-news รู้ลึกลุ่มน้ำโขง*, 9(8). สืบค้นจาก https://www.exim.go.th/eximinter/e-news/11284/enews__august2014__CLMV.html
- ภัทรวดี โอฬารวัตร. (2556). การศึกษาผลกระทบทางเศรษฐกิจชายแดนไทย-พม่า กรณีศึกษา: ด้านสิงขร ตำบลคลองวาฬ อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสารสหวิทยาการ*, 10(2), 9-31.
- วลัยพร รัตนเศรษฐ. (2560). โครงการศึกษาวิจัยข้อเสนอแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนา ด้านสิงขร ด้านการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยว จังหวัดประจวบคีรีขันธ์. *วารสารพฤษภ*, 15(2), 72-82.
- วิติยา ปิดตังนาโพธิ์. (2557). *การศึกษาอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพตามชายแดนในเส้นทางมะริด สาธารณรัฐสหภาพเมียนมาร์-ด้านสิงขร จังหวัดประจวบคีรีขันธ์* (รายงานผลการวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย.
- วีรวิทย์ ปิยนนทศิลป์. (2560). การพัฒนาพื้นที่ชายแดน เพื่อการค้าการลงทุนและการยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชน. *วารสารมหาวิทยาลัยพายัพ*, 27(2), 1-13
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ปี 2538-2563*. สืบค้น 30 กรกฎาคม 2565, จาก https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=gross__regional

- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2562). *ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ปี 2551-2560*. สืบค้น 6 กรกฎาคม 2562, จาก https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=gross__regional
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565). *ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ ปี 2563*. สืบค้น 15 มกราคม 2565, จาก https://www.nesdc.go.th/main.php?filename=gross__regional
- สำนักปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2561). *รายงานฉบับสมบูรณ์ (Final Report) แผนแม่บทพัฒนาการท่องเที่ยวในเขตพัฒนาการท่องเที่ยวฝั่งทะเลตะวันตก (The Royal Coast หรือ Thailand Riviera) พ.ศ.2560-2564*. สืบค้น สิงหาคม 2565, จาก <https://www.mots.go.th/download/PolicyStrategy/StrategyDevelopTheRoyalCoast2560-2564.pdf>
- สุพรรณิการ์ ขวัญเมือง, และวราวุฒิ เรือนคำ. (2563). ธุรกิจเพื่อความเป็นสังคมเมือง โมเดล การพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนรูปแบบใหม่. *วารสารสุทธิปริทัศน์*, 34(111), 135–149.
- Humphrey, A. (2005). *SRI Alumni Newsletter*.
- Ruankham, W., Rompho, N., Rangsaritvorakarn, N., & Pathan, A. (2019). Evaluation of cross-border transport and trade facilitation of R12 route (Thailand, Lao PDR, and Vietnam): An exploratory approach. *The Social Science Review*, 156, 85-102.
- Thamrin, H., & Pamungkas, W. E. (2017). A rule based SWOT analysis application: A case study for Indonesian Higher Education Institution. *Procedia Computer Science*, 116, 144–150.